

DELAVSKA

PRAVICA

Glasiilo krščanskega delovnega ljudstva

Izhaja vsak četrtek pop.; v slučaju pravnika dan poprej — Uredništvo: Ljubljana, Miklošičeva c. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo || Posamezna številka Din 150 — Cena: za 1 mesec Din 50, za štiri leta Din 150, za pol leta Din 300; za mesecstvo Din 70 (mesečno) — Oglaš: po dogovoru || Oglaš, reklamacije in naročila na uprave Delavskega zbornice, Miklošičeva cesta 22, I. nad. Telefon 2205. Štev. čekovnega računa 14.000

RUDAR VSTAJA...

**Nad 400 rudarjev manifestira za svoje pravice in za krščanski socializem
Hočemo nov gospodarski red -- Kmet in delavec si podajata roko za skupno
borbo -- Rudarska mladina v prve bojne vrste!**

Šestnajsti oktober 1932 bo ostal za vedno svetel dan v pokretu naših rudarjev, pa tudi celotnega krščanskega socialističnega pokreta. Saj je bil kongres tudi veličastna manifestacija našega pokreta. Rudarski kongres je dokazal, da je vzgoja delavstva, ki se zbira v Jugoslovanski strokovni zvezi, pravilna in dosledno delavska. Kdor je gledal sveti ogenj, ki je gorel v očeh udeležencev, se je moral ogreti. Ta ogenj je tako močan, da bo pregnal mrzlotu iz duš rudarjev in da bo zopet prikladal v rudarske vrste duha borbenosti. Slovenski rudar bo zopet zavzel v delavskem pokretu tisto mesto, katero je imel toliko let — namreč, da zopet postane avantgarda delavstva. Saj niso še tako daleč tisti časi, ko je bil rudar vzor in zgled za vse delavstvo. Če smo hoteli poudariti, da mora biti delavec zaveden in neuklonljiv v boju za svoje pravice, tedaj smo pokazali na rudarja. Če smo hoteli dokazati, da je bodočnost delavstva le v strokovni organizaciji, tedaj smo zopet pokazali na rudarja, ki je najbolj izmed vsega delavstva vedel ceniti pomen in pa nalogo delavske strokovne organizacije.

II. rudarski kongres je ugotovil razveselivo dejstvo, da se je pričela gibati mlajša rudarska generacija. Na kongresu si videl stare, bradate, v delu in v borbi osivele tovariše, poleg teh žilave in odločnih poteze borbe v najlepši moški dobi. **Toda mlajši so prevladovali.**

To niso bili ljudje, ki so prišli na kongres zaradi zabave ali da bi se naslajali na poročilih govornikov. Ne. Za to bi bilo škoda denarja in truda. Bili bi opravičeni, da bi ostali doma radi slabega vremena. Istotako bi bili opravičeni nasprotniki, ki so agitirali proti udeležbi, češ, da gre za navaden »klerikalni« shod. Pa če je kljub temu prišlo nad 400 rudarjev, potem je bil njihov namen čisto določen. In sicer tudi tisti, ki so že napravili delavske šole, da se navdušijo in poglobe; tisti pa, ki so še novinci, da natanko spoznajo, zakaj so v organizaciji in kam je njihova pot v bodočnosti; končno tisti, ki so malodušni, ki so pozabili, da morejo in morajo delavsko vprašanje rešiti delavci sami in ki so obupali nad samim seboj in nad svojim stanom, naj bi ob pogledu na svoje odločne tovariše zopet razživel in se priznali brez oklevanja k že organizirani in izvežbani armadi svojih tovarišev.

Tovariši, ki so se udeležili kongresa, so imeli še večje zahteve. Zavzeti je bilo treba stališče do vseh perečih problemov sedanjosti in bodočnosti. In teh je veliko. Saj je gofovo, da ni pravično, da trpe rudarji tako pomanjkanje. Trpeti morajo, da množijo dobičke domačih in tujih kapitalistov. To izžemanje bo onemogočeno le, ako bo ustvarjen nov gospodarski red. Gospodarski red, ki bo zgrajen na obveznem delu in ki bo smatral brezdolne dohodke za gospodarski in družabni zločin.

Socialno zavarovanje je v krizi. Ni nobenega izgleda, da se pozdravi in reši kriza v doglednem času. Treba je bilo to vprašanje natanko preštudirati, ugotoviti dejanski položaj in napraviti potrebne zaključke. Zlasti je bilo potrebno poudariti, kateri činitelji morajo prispevati k ozdravitvi socialnega zavarovanja.

Tudi zaščitna rudarska zakonodaja ima svoje hibe. Zdi se, da ne polagajo dovolj pažnje vsi v poštev prihajajoči činitelji, da bi odpravili nedostatke in ustvarili v resnici moderno in etnotno zaščitno zakonodajo.

Rudarske organizacije morajo imeti tudi dovolj borben, strokovno šolan naraščaj. Prav radi tega je moral II. rudarski kongres obdelati tudi mladinsko vprašanje.

Vsi referenti so se skrbno pripravili in so svojo nalogo dobro rešili. Udeleženci so šli domov s poglobljenim in širšim obzorjem.

II. rudarski kongres pomeni v našem pokretu mejnik. Kongresa so se udeležili tudi okoliški posestniki, zlasti se je odražala markantna oseba bivšega oblastnega poslanca Franca Deželaka. Znan je že od nekdaj kot iskren prijatelj delavskega gibanja. On in več njegovih tovarišev je prišlo do trdnega prepričanja, da je rešitev delovnih stanov mogoča le, ako se ustvarijo popolnoma nove gospodarske in družabne razmere. **Za te razmere se pa morata skupno boriti kmet in delavec.** Zidovi predsodkov padajo in na obzorju se že kažejo obrisi jakih in neustrašenih čet kmetov in delavcev. Njihovi koraki bobnijo strahotno in gaziijo vse, kar je gnilega in krivičnega. II. rudarski kongres je izzvenel v geslu: **Živela kmetiska in delavska vzajemnost!**

II. rudarski kongres je pa privabil v svojo sredo tudi svoje stare borec. Tako smo imeli med sabo tovariša Fliska in Kranjca, oba neustrašena in vedno mladostno razborita borec.

II. rudarski kongres je zbral vse pozitivno pokretaške elemente v smislu krščanske socialističnih načel, jih poživil, okreplil in poslal vsakega na svojo postojanko vršit svele apostolsko delo — boriti se za zmago božjih načel v družbi in gospodarstvu. Kajti edino s tem je mogoče zajamčiti človeku človeka vredno življenje.

Kongres je sprejel sledeče resolucije:

Nov gospodarski red!

Gospodarski položaj rudarjev je čimdalje obupnejši. So že na robu popolnega propada. Dejstva, da so rudarji postali predmet konjunktura, da je način njihove zaposlitve in njihov dohodek odvisen izključno od ponudbe in povpraševanja, to je iz vidika dobičkanosti, ni mogoče drugače imenovati.

Ugotoviti pa moramo, da gre vse gospodarsko razdejanje rudarjev mimo naše javnosti, da so torej rudarji popolnoma osamljeni v boju za svoje najosnovnejše človeške pravice. Naša javnost ne upošteva tega, da rudarji kljub krizi še vedno ustvarjajo milijonska bogastva, ki pa ne pridejo v blagor niti rudarjem, niti celokupnemu narodnemu premoženju, ampak le tujemu kapitalu, ki ima odločilen vpliv v večini rudarskih podjetij. Da ima dobiček tujec, ki ne dela, mora propadati tisoče rudarjev s svojimi družinami.

Tako stanje je krivično. Zboljšanje vidijo rudarji edino v tem, da se izpre-

meni gospodarski sistem tako, da bo brezdelen dohodek onemogočen in da bodo dobrine, ki jih ustvarja delo, služile v prvi vrsti splošnosti.

Za enotno zaščitno zakonodajo

Položaj rudarjev je težak tudi radi tega, ker ni zadostna in enotna zaščitna zakonodaja. Zaščitna rudarska zakonodaja je obsežna v glavnem v zakonu o zaščiti delavcev in rudarskem zakonu. Izvajanje zaščitnih določil v zakonu o zaščiti delavcev spadajo pod kompetenco ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje, dočim spada izvajanje rudarskega zakona pod kompetenco ministrstva za gozdove in rudnike. Oblasti si večkrat niso na jasnem, katera določila so veljavna in katerih se naj drže. Radi take nejasnosti trpi le rudar.

Posebej ugotavljamo, da je sedanji rudarski zakon v splošnem že zastarel in za sedanje prilike neprikladen.

Zato zahtevamo, da se zaščitna rudarska zakonodaja izpopolni in poenoti.

Država naj izpelje sanacijo socialnega zavarovanja

Tudi socialno zavarovanje rudarjev je v krizi. Opozarjamo, da so v socialnem zavarovanju ogrožene stare pravice rudarjev, ki so si jih pridobili s težkim in poštenim delom. Te pravice temeljijo v znoju in krvi rudarjev. Še na to opozarjamo, da ni prišlo socialno zavarovanje rudarjev v krizo po krivdi rudarjev. Zato je dolžnost vseh v družbi odločujočih faktorjev, da to upoštevajo in da radi pravice same, ki je vendar temelj državi in družbe, in radi svoje dolžnosti, ki jo imajo do splošnosti, dajo smernice, ki bodo vodile do končne likvidacije krize rudarskega zavarovanja. Pripomnimo pa, da so bremena rudarjev za socialno zavarovanje že dosegla višek.

Zato je dolžnost, da prispevajo k sanaciji rudarskega socialnega zavarovanja rudarska podjetja. Zlasti poudarjamo, da je ta sanacija brez primerne dotacije od strani države sploh nemogoča.

Zahtevamo zadostno brezposelno zavarovanje

Posebno poglavje v socialnem zavarovanju rudarjev tvori zavarovanje za primer brezposelnosti. Sicer je napravljen začetek v to zavarovanje. Toda zavarovanje v sedanji obliki bi zadostovalo za razmere pred 20 leti. Za sedanje razmere bi morala biti sredstva za pobijanje brezposelnosti veliko učinkovitejša. Z obžalovanjem pa moramo ugotoviti, da so v tem pogledu napravili svojo dolžnost edino rudarji, vsi drugi faktorji ali prispevajo premalo ali pa enostavno stoje ob strani in prepuščajo brezposelne rudarje javni dobrodelnosti ali pa popolni bedi. Tako zadržanje je vse obsodbe vredno.

Zato zahtevamo, da se sedanja desinteresanost odločujočih faktorjev izpremeni in da se nemudoma pristopi k izvedbi modernega in učinkovitega brezposelnega zavarovanja za rudarje in za delavstvo sploh.

Mi in Delavske zbornice

Drugi kongres krščansko socialističnega rudarskega delavstva dne 16. okto-

bra 1932 v Laškem poudarja, da je za izdatno zaščito delavskih interesov primeren edino tip enotnih delavskih zbornic, kot zastopnice celokupnega delavskega razreda na odrejenem področju. Ugotavlja pa, da je sedanji upravni ustroj posameznih zbornic šablonski; zastarel in za obstoječe razmere neprimeren. Nujno je potrebna upravna reorganizacija zbornic. Rudarsko delavstvo zahteva v njih zase svoj poseben strokoven referat.

Da se ta reorganizacija čimprej oživetvori, je nujno potreben po temelju obstoječega volivnega reda razpis volitev v Delavsko zbornico, ki naj z novim pleonomom in novim upravnim odborom dobi potreben impulz za reševanje nalog, ki jih diktirajo nov čas in nove razmere.

Za enotno fronto delavstva

Zavedamo pa se, da je najsigurnejše jamstvo, da se odpravijo naštetih nedostatk in da se izvrše temeljite izpremembe v odločnem nastopanju rudarjev samih. To pa je mogoče le, če bodo rudarji edini in enofni.

Zato poudarjamo krščansko socialistični rudarji na svojem kongresu, da smo vedno pripravljene nastopati z vsemi svojimi stanovskimi tovariši in vsemi delovnimi sloji v vseh vprašanjih, ki enako teže nas vse, enotno.

Preteklost in sedanjost dokazujeta, da smo vedno delovali v tej smeri. Tudi v bodoče bomo smatrali za eno glavnih svojih nalog, da se rudarji čim bolj združimo in da odstranimo to notranjo malodušnost in razbitost.

Smatramo kot najvažnejšo nalogo vsega delavstva, da stvori enotno fronto vsega delovnega ljudstva v borbi proti kapitalizmu!

Enotnost delavstva je mogoča le potom strokovne organizacije

Pot k enotnosti rudarjev vodi le preko lastne strokovne organizacije. Zato je dolžnost prav vsakega rudarja, da je organiziran. Le tako more delovati za odrešitev rudarskega stanu. Zavedamo se, da je moč organizacije v številu članstva, nič manj pa tudi v notranji disciplini in v enotnosti duha. Ta enotnost je pa mogoča le, če je organizacija popolnoma svobodna in samostojna. Vsak poskus vplivati na delovanje organizacije s sredstvi izven organizacije, bomo smatrali za delavstvu sovražno dejanje in ga kot takega tudi zavrnil. V strokovnem in pokretaškem gibanju priznavamo za svojo edino voditeljico Jugoslovansko strokovno zvezo. Vse svoje težnje in želje bomo vedno reševali in obravnavali sporazumno z njo in po njenih direktivah.

Rudarska mladina mora biti v prvih vrstah v boju za rudarske pravice

Ker je danes prvi in glavni cilj rudarskega delavstva ta, da si ohrani in zagotovi golo eksistenco in ker bo borba za dosego vseh pravic rudarskega delavstva in boj za uveljavljanje v človeški družbi v skupni fronti z vsem ostalim proletarijatom kar najbolj srđit, poziva kongres vso rudarsko mladino, da se po svojih organizacijah tesno zgrne okoli rudarske strokovne organizacije.

Vsa prizadevanja Krekove mladine naj bodo v popolnem skladu z našo vrhovno organizacijo, Jugoslovansko strokovno zvezo.

Kongres pozivlje rudarsko mladino,

Potek II. kongresa krščanskega socialističnega rudarskega delavstva

II. kongres je bil zelo skrbno pripravljen. Zato je pa potekal program brezhibno.

Ob osmih je bila sveta maša, pri kateri je imel tovariš Vital Vodušek naravnost silovit govor. Pokazal je vso revščino, ki je zadela delavstvo in človeštvo sploh. Delavstvo se bori upravičeno proti tem krivicam. Tudi krščanski socializem ima svojo važno nalogo v tem boju. Poudaril je zlasti, pod katerimi pogoji bodo krščanski socialisti zavladali. Krščanski socialist mora imeti te lastnosti: **Trdno vero**. Ne sme biti lažnivec, drugače govoriti, drugače delati. **Ljubezen**. Vse, kar dela, mora delati iz ljubezni do svojih sotrpinov. **Borbenost**. Krščanstvo je borbeno. To borbenost so kazali zlasti prvi kristjani. Taka borbenost mora krasiti tudi značaj krščanskega socialisti. — Med sv. mašo je prav ubrano prepeval moški zbor od Sv. Jederti. Ta zbor dokazuje, da se morejo vsepovsod ustvariti dobri zbori, če je krepka volja in pa pridnost. Hvala, tovariši!

Po sv. maši se je pričel kongres. Otvoril ga je predsednik strokovnega odbora tovariš Križnik. Pozdravil je vse navzočne in predlagal sledeče predsedstvo: predsednik tov. Lešnik, podpredsednik »stara kost« tovariš Verstovšek, zapisnikar tovariš Renko. Ta predlog je bil sprejet soglasno. Ko je prevzel predsedstvo tov. Lešnik, se je dvignil kot en mož ves zbor in dajal v dolgotrajnem ploskanju duška svoji ljubezni do svojega požrtvovalnega voditelja. To se je med zborovanjem še večkrat ponovilo.

Pred prehodom na dnevni red je pozdravilo več tovarišev kongres in mu želelo veliko uspeha in blagoslova. Po-

da se postavi prav v prve vrste rudarske borbe, da je vedno udarna in bojovita, kadar gre za rudarsko pravdo ali za pravdo ostalega proletarijata. Mladina, na plan!

zdravili so za JSZ tovariš Zumer, za Krekovo mladino tov. Hočevnar, za Delavsko zbornico tov. Marinček, v imenu papirničarjev tov. Sotler, v imenu lesnega delavstva tov. Lapornik, v imenu kovinarjev tov. Rozman. Pismene pozdrave so poslali: viničarji, Poselska zveza, Zveza tobačnih upokojencev in upokojenk, za kovinarje z Jesenic in Pukšič, organizacija privatnih nameščencev in znani prijatelj rudarjev G. Lončarič, župnik pri Sv. Jederti in g. župnik Sitar iz Zagorja ob Savi.

Nato so sledili referati:

1. **Ob desetletnici skupine rudarjev JSZ v Hudi jami.** Referiral tov. Alojzij Lešnik.

2. **O strokovni organizaciji.** Referiral tov. Vilko Pitako.

3. **Gospodarski položaj rudarjev.** Referiral tov. Filip Križnik.

4. **Mladinsko vprašanje rudarskega delavstva.** Referiral tov. Metod Hočevnar.

5. **Socialno zavarovanje rudarjev.** Referiral tov. Joško Rozman.

Ko so bili referati končani, je prebral tov. Pitako resolucije, katere je dal tov. predsednik na glasovanje. Bile so sprejete soglasno. Po referatih se je razvila tudi zelo živahna debata, katere se je udeležilo več tovarišev.

Zborovalna dvorana je bila polna. Udeležencev je bilo nad 400. Če bi bilo ugodno vreme, bi jih bilo najmanj 600. Vsi zborovalci so vztrajali ves čas in napeto zasledovali govore. Na obrazih se je videlo, s kakim užitkom poslušajo. Iz njih je odsevala trdna volja, da se bodo borili tako dolgo, dokler ne bodo priborili **Delu slavo, čast in oblast.**

Jugoslovanska strokovna zveza

Rudarji

Trbovlje. Strokovna skupina rudarjev vabi vse člane na redni mesečni sestanek, ki se bo vršil v soboto 22. t. m. ob 5 popoldne v tajništvu Loke, 253. Po sestanku bo nadaljeval predavanje o socialni vedi č. g. prof. Ratoj kot duhovni vodja naše skupine. Tovariši, ne zamudite tega velevažnega predavanja.

Pusti pri miru, kar ni tvojeja. Neki nedostojnejši si dovoljuje jemati list »Delavska Pravica« z oglasne deske. Svetujemo mu, naj se oglasi v knjigarni, kjer dobi list za 1 Din. Ako pa dinarja nima, pa v tajništvu skupine, kjer ga bo dobil brezplačno. Naše geslo je: **bolje prositi nego izmikati.**

Se pritožujejo. Mnogokrat piše »Delavska Pravica« stvari, ki enemu ali drugemu ne ugajajo in se s tem čutijo prizadete. List zastopa delavske interese, zastopa pa tudi krščansko soc. nazore in hotenja. Razni vo-hajo za dopisniki, kdo tako zapiše, da se

njega tiče. Vsem tem svetujemo, da naj se povsod pravilno ravna, pa »Pravica« ne bo mogla o njih kaj slabega pisati. Hvaležni bomo, če bo list lahko prinašal same pohvalne stvari v enem ali drugem oziru.

Podjetje Dukič in drug nas bo zapustilo. Sliši se, da bo to podjetje pri nas nehalo z odkrivanjem na dnevnem kopu. Delavstvu gotovo ne bo žal za njim, saj je imelo dosti-krat slabe ure. Zasluzek podjetja pa ni bil slab. TPD je morala podjetju plačati za 3 m odkrite zemlje 25 Din, isto za tono izkopane premože. Prav gotovo bi družba imela v lastni režiji cenejšo produkcijo. Kako je podjetje delavce plačevalo, poročamo drugič.

Lesno delavstvo.

Bohinjska Bistrica. Skupina lesnih delavcev vabi svoje člane, da poravnajo svojo članarino redno vsako prvo nedeljo v mesecu. Apeliramo pred vsem na tiste, ki se zavedajo, kaj je delavstvu organizacija. Red

mora biti povsod! Zato se borimo, zato tudi žrtvujemo čas in težko prisluženi denar. Zaman pa zahtevamo red od drugih, ako ga še v svojih vrstah ne znamo držati. Tistim, ki so pa pričakovali od organizacije samo gmotnih podpor, kličejo: obrnite se drugam, morda vam bo sreča drugod bolj mila. Dvomimo pa, če vam bo mogla kakšna delavska organizacija izpolniti vaše želje. Med delničarji in upravnimi svetniki pa danes za delavce še ni prostora. Nagrade se delijo pa le tem.

Kdor pa hoče delati za delavsko organizacijo, mora to storiti nesebično, samo iz ljubezni do stvari, ki koristi najbolj bednim in zatiranim. Zloben ali pa sebičen človek tega note in ne more razumeti. To je pač znak današnjega kapitalističnega mišljenja, ki se je tako žalostno razpasel tudi med delavstvom. Vsak skuša le drugega izpodriniti, vsak bi bil najrajši le preddelavec ali pa morda že trgovec, da bi vpregel nekaj nemaničev, sam pa pri tem profital. Toda, tovariši, zavedajte se, da s takim ravnanjem kopljete grob, ki bo zagrnil tudi vas in vašo sebičnost. Pokopane pa bodo tudi vse delavske dobrine, za katere se je delavstvo borilo in umiralo desetletja. Ako vam je pri srečju blagor delavstva, tedaj proč s tem kapitalističnim nazorom! Gojimo v naših srcih res pravo bratsko ljubezen do sotrpina. Ako mu že ne moremo pomagati, vsaj izkoriščajmo ga ne.

Naš cilj naj bo: **osvoboditev vseh zatiranih in izžemanih**, pa naj bodo to delavci ali kmetje, izpod kapitalističnega jarma. Dokler nismo vsi svobodni, ni svobode in kdor delavsko čuti, ne more biti vesel, ako bi se le sam rešil, druge pa pustil v okovih kapitalizma. Kdor razume to idejo in je pripravljen na žrtve, raz se nami. Ne zbeiga ga nobeno obrekovanje, ne škodoželjnost in zameh nasprotnikov. Kdor se pa čuti slabiča, ki je pripravljen svojo delavsko zavest zatajiti pred vsakim najnižjim hlapcem kapitalizma, kdor se splašči in klone, ako ga kdo le malo bolj strogo pogleda, ni naš in bi nas zapustil prej ali slej, samo da bi bila prilika. Naš korak pa je siguran in nič plah, saj nas vodi v svobodo, po kateri tako koprimo. Torej tovariši! Tisti, ki še čutite z nami, spomnite se, kaj ste dolžni napraviti organizaciji in tovarišem. Drugim, ki iščejo le sebe, na skupnost pa pozabljajo, želimo drugod več uspeha. — Bratski pozdrav vsem tovarišem. — Odbor.

Jurkloster. Kakor smo že poročali, je dal naš podjetnik g. Falter razglasiti, da sme delati od 10. oktobra naprej le tisti, ki hoče delati za nove plače. Pa je delal račun brez krčmarja. Menil je, da bo delavstvo tako poslušno, kot je bilo navadno. Sedaj smo pa organizirani in nismo več kakor kaka tolpa brez voditelja. Sedaj je naše geslo: **Vai za enega, eden za vse.** Pa smo sklenili, pod takimi pogoji pa ne gremo na delo in smo ostali doma. Podjetnik se je tega ustrašil in telefoniral z Dunaja, da naj delamo po starih plačah, dokler se ne vrne domov. Mi smo bili s tem zadovoljni. Sedaj gre samo za to, da dobimo plačana še dva dneva, ko je delo počivalo po krivdi podjetnika. Mi se ne vdamo in zahtevamo plačo tudi za 10. in 11. oktobra. Pravijo, da bodo kmalu pogajanja pod predsedstvom zastopnika banske uprave. Nam je prav. Bomo saj lahko dokazali, kako beraško živimo, kljub temu da težko delamo. — Kakšne so razmere v naši tovarni, dokazuje sledeči primer. Neki tovariš je bil dolžan pri sosedu tovarne. Brez vednosti in pristanka tovariša je dal g. Falter nalog, da se naj ta dolg odtegne od plače tovarišev. Seveda je to protizakonito in bomo že poučili, da velja zakon tudi za mo-gočneže.

Stavbinsko delavstvo

Ljubljana. V zadnji številki »Del. Pravice« je bila sklicana odborova seja naše skupine. Radi nekaterih prelagodnih tovarišev smo jo morali preložiti. Prosim vse tovariše, da se prihodnje seje prav gotovo udeležijo, odnosno naj se izjavijo, če morebiti žele, da bi se vršile seje ob drugem času.

Vsemu temu se da odpomoči, le lenobi ne. Torej tovariši, v bodoče red. — Predsednik.

Tovariši! Vse pritožbe, ki gredo skozi vaše organizacije na Delavsko zbornico, naj bodo z resničnimi dokazi podprte. Le v takem slučaju moremo izvesti posredovanje.

Kovinarji

Redni mesečni sestanek skupine klep, inst. in monterjev v Ljubljani se bo vršil v nedeljo, dne 23. oktobra t. l. v Prešernovi sobi gostilne pri Novem svetu ob 10 popoldne s sledečim dnevnim redom: 1. Razgovor o obrtniških resolucijah. 2. Potreba dela v organizaciji. 3. Strokovni tečaj. 4. Razno. Čas in potreba zahtevata, da se sestanka sigurno udeležijo.

Delavska mladina

VAJENISKI KOTIČEK

V zadnji številki »Delavske Pravice« z dne 13. okt. t. l. se je pod rubriko »Vajeniški kotiček« vrnila napaka in sicer se mora odstavek: »ki ti bo naredil pritožbo na našo delavsko institucijo t. j. mestni magistrat, pravilno glasiti: »ki ti bo naredil potom naše organizacije in Delavske zbornice pritožbo na prvo obrtno inštanco mestni magistrat.«

Jesenice. Naša Krekova mladina je bila pred leti najbolj delavna in menda tudi najštevilnejša. Sedaj pa je nastalo precejšnje mrtvilo. Vzrokov je gotovo več. Najmanjši pa gotovo ni ta, da smo preveč capljali za drugimi organizacijami, ki še niso prišle do tega, da je delavstvo ustvarilo to, kar ima, le iz sebe in to v silnih borbah. Starejši delavci nam mlajšim ne dajo prave opore in le zmajujejo z glavami, češ, današnja mladina ni za nobeno rabo razen za nogobrc in kako igrico. (Taka je, kakršno so vzgojili.) Res je v fantih pre malo zavesti in poguma, da bi upali iz sebe kaj ustvariti. Nekaj nas je še, ki skušamo postaviti pri nas možno delavsko mladinsko organizacijo. O uspehu vam bomo pa še poročali. (Opomba uredn.: Le oglasite se še. Če ste o svojem delu in smeri trdno prepričani, bo uspeh gotov. Za Vaše razmere pa — kolikor jih poznam — imam tole misel: »v španoviji še pes crkac. Saj se razumemo, kaj ne.)

Ljubljana. Širak uspeva. Pričeli smo po načrtu in sicer vsi. V prvih 14 dneh smo pridobili 16 novih članov, poleg tega pa organizirali še v Šiški novo postojanko. Dosedaj imamo tam 14 fantov. Pa ne sprejmemo vsakega kar tako; smo previdni ali, če hočete, izbirni. Hočemo dober, zdrav rod; tako bo zaveden in udaren. Prišli smo tudi do prepricanja, da je močna disciplina, ki smo jo uvedli med naše Borce, silno dobra. To naj uvedejo še drugod, pa bodo videli, da je to ne le za organizacijo, ampak tudi za fant mnogo bolj kot mahadrovost in popustljivost. Naši fantje so res strumni. V prvi etapi širaka smo dosegli 13 odst. od celotnega načrta. (Op. uredn.: No, že prav. Fantje ste, res. Za prvo etapo pa bi morali doseči 16,6 odst. Torej je krepko naprej, da boste prvi.) Od 17. okt. dalje imamo večerno vodniško šolo. Hočemo vzgojiti dober voditeljski kader, ki bo naš z znanjem in duhom.

Vojnik. V nedeljo 23. okt. bomo priredili Krekovo proslavo. Spored je pester, govornik pa pride iz Ljubljane. Prijatelji delavske mladine, pripeljite s seboj svoje znance. — (Op. uredn.: Pošljite poročilo o proslavi!)

Vrhnik. Pri nas pa kar nič ne moremo naprej z delavsko mladino. Manjka nam enega, ki bi nas trdo prijel. Bilo je nekaj fantov, pa se kar niso mogli prav živjeti. Niso imeli prave šole in vzgoje. So pa tudi krajevne razmere zelo žalostne. Dela ni skoraj nič. Nekaj fantov je odšlo s trebuchom za kruhom. Ostali stikamo doma za delom. (Op. uredn.: Včasih so bili Vrhničani zelo zavedni. Mlada generacija naj ne pričakuje rešitelja iz meščansko usmerjene družbe. Kakor se sami lovite za kruh, tako se boste

Albin Podjavoršek:

„Vinska trgatav“

I.

Kriza!!!

Kamorkoli zapičiš pogled, jo vidiš: ogromno žival z ogromno glavo. Zrelo ima na široko odprto in golta vse, karkoli more zajeti. Gloda gozdove, polja, vinograde. Industrijo, obrt, trgovino. Kmeta, dninarja, gospodarja, hlapca, industrijalca, delavca, bogatina, proletarca. In tako po vrsti človeka za človekom. Jadikuje ta, toži drugi, tretji že umira od glada. Kriza! Vse ljudi bo pobrala — in potem bo svet pust in prazen kakor njiva po jesenski žetvi.

»Društvo ljubiteljev svojega bližnjega« se je odločilo v zadnji redni seji, da bo pričelo obupen boj proti krizi in njega zatiravcem. Mimogrede bodi povedano, da sestavljajo odbor tega važnega društva najuglednejše osebnosti našega javnega in gospodarskega mnenja in življenja, med njimi na čelu ugledni industrijalec Tačar z vsemi sorodniki, strici in tetami. In tako dalje. Človekoljubnih ljudi je še vedno preveč na svetu!...

Društvo se je postavilo na stališče, da bo pridela naš vinogradnik precej dobrega vina, ki ga ne bo mogel prodati. Torej bi bilo jako umestno organi-

zirati po vseh večjih naseljih tu pa tam že tradicionalno vinsko veselico, spojeno z vinsko trgatvijo. Po možnosti naj vpe-ljejo odgovorni činitelji (prav za prav ne vem, kdo bi to bil) to prevažno sredstvo proti krizi tudi po gorskih vaseh. V zmaterializiranem času je treba priveditvam poudariti duhovni obraz: namesto ene, dve harmoniki, od katerih naj prva igra zgolj kmetske plese, bi rekel: valcer ali odurno polko, druga pa po moderno kakšen tango, rumbo, naj čuje zemlja in nebo itd.

Po vseh temeljitejših pripravah je dalo »Društvo, ki ljubi svojega bližnjega«, tiskati letake ter pričelo razpošiljati vabila na vinsko trgatav.

Moji sosedje so tudi kmetje. Kriza jih strašansko tare. Tako so ubogi, da dostikrat nimajo denarja niti za poper in sol. Ničesar ne zmorejo več. Dragica (ki je obenem svinjska dekla) hodi tako raztrgana okrog, da se mi snili. »Nimamo za sukanec in iglo,« mi je potožila. Imel sem v neki škatllici oboje — spomin na vojsko, ko sem si krpal hlače in šival gumba — pa sem ji posodil. Drugi dan sem srečal Ireno (ki je obenem kravja dekla). »Ah, niti mila ne morem kupiti!« je zavzdihnila. Res, zdelo se mi je, da se radi krize že štirinajst dni ni umila. Posodil sem ji milo, ki mi ga je bil prejšnji dan podaril kot vzorec agent neke milarne. In tako naprej.

Ampak zadnje dni sta se nekam dali. Nikakor ju ni bilo na spregled. Da pri sosedu nekaj pripravljajo, mi je bilo jasno. Drugače pa se nisem zanimal za okolico. Kaj me briga!

III.

Medtem me je razburil v moji samoti znamenit dogodek. Prejel sem tiskano vabilo, kjer je stalo črno na belem: »Vabimo Vaše blagorodje z družino, hčerkami in sinovi na kulturno prireditev, ki jo uprizori »Društvo človekoljubov, ki ljubijo svojega bližnjega« v nedeljo, dne... tam in tam... pod okriljem »vinske trgatave« v korist brezposelnim, ki nimajo denarja. Na sporedu, dve harmoniki, srečolov, pečena gos, koriantoli, konfeti, pečeni kostanj, ples in vseh vrst vinski mošt po dinarju liter. Za Vaš blagorodni okus bomo nastavili par sodov starine po zelo zmernih cenah. Na koncu par deklamacij in predavanje gospoda Tačarja: »Medsebojna pomoč med Culukafri in njih pojmovanje vobče«. Vstopnina: 5 Din.«

»Glej za vraga,« sem pomislil, »to pa bo imenitna stvar!« Polagoma sem začel razmišljati, da bi storil tudi velevažno človekoljubno delo, če bi stopil doli. Samo še nisem bil na jasnem, katero obleko bi oblekel. (Imel sem namreč samo eno!) Tam bo dosti gospode, sem menil, in zakrpanemu ne bo prijetno z

njo trgati in zobati grozde. Od golega razmišljanja tudi mene ni bilo več dni na spregled in jesensko polje je čakalo gospodarja. Pa sem se branil nevšečnih misli: »Eh, kaj! Saj tako ali tako ne bom mogel ničesar prodati!«

IV.

Končno se je približala tista slavna nedelja. Mahnil sem jo preko gora v znameniti kraj »vinske trgatave«. Z vrha sem gledal v dolinico: nekaj slavolokov, bandera, ljudstva kakor mravelj. Vsi mestni, po največji modi. Skoraj da me je postalo sram v svojem oguljenem suknjiču. Že sem okleval, da se vrnem, ko zaslišim za sabo pozdrav: »Hej, nas bo več! Dober dan Matevž Polak!« V družbi je prijetneje kot sam. Ampak, kdo sta ti dve gospodični? Vraga, kako sta mi znani! Odkod le? Že sem se hotel po kmetsko nerodno predstaviti, ko me je ogovorila prva: »Matevž, zakaj pa niste počakali naju? Videli sva vas, ko ste jo ubrali zadaj za hišo v gore, pa nisva mislili, da nameravate na veselico! Imate samo eno obleko, sva mislili!« Glej jo no, glej jo no! To sta moji sosedki, Dragica in Irena, tridesetletni hčeri sosedu Ivana Gračnerja! Kdo bi si mislil! Na okornih glavah klobuček s krznom, svileni krilce do kolen, svilen nogavice, baržunasti čevljički in... Ko sta zdrveli mimo mene, ki nisem mogel

morali tudi za svojo proletarsko duhovno usmerjenost sami loviti. Več korajže — pa bo šlo.)

Zalog. Beležimo napredek. Pridobili smo že nekaj novih članov. Točno poročilo še pošljemo. V soboto, dne 15. okt. se je vršil prosvetni večer. Dvorana pri Cirilu je bila polna same mladine. Program je bil prav lep. Govoril je tov. Joško Rozman o rudarski mladini, tov. Pangeršič je prav lepo deklamiral Bezručevega »Rudarja«. Dve zborni deklamaciji, posebno ona Stražark, ste prav poživila večer. Tamburaški zbor je

igral in na koncu je bil predvajan še film »V kraljestvu premoga«. — Pripravljamo se tudi na igro »Stilmondski županc«.

D. M. v Polju. Naš širiteljski program je 50 pripadnikov. Določili smo vodnika in zaupnike za posamezne kraje. Udeležili se bodo vodniške šole v Ljubljani.

Iz Centrale! Od vsake družine in enote pričakujemo polmesečna poročila o širaku. Dejo družin in enot hočemo postaviti pred javnost. Delovnim čast, lene pa na sramotni oder! — Naročite se na »Delavsko šolo«!

Mladinsko gibanje med rudarji

Doraščajoča rudarska mladina stoji pretežno izven vsakega pokreta. Zanima se le za stvari, ki nudijo trenutno uživanje. Najbolj se je vrgla na žogo čez dan, zvečer pa ni da bi govoril. Če je slučajno kak fant pri kakšni delavski izobraževalni organizaciji, ko bi moral priti na sejo ali kaj drugega, se na vse poživlja in gre z žogo.

Predvsem pa smrdi mladini učenje iz knjig in to posebno takšne vsebine, ki je idejnega obilježja. Zato ni čudno, če ostaja naša mladež plitva in se izgublja v zgodnji mladosti v pijači in spolni razbrzdanosti. Če hoče »Krekova mladina« pri tej mladini kaj doseči, je nujno potrebno, da opredeli stališče k vsem tem pojavom, tako kakor v resnici so.

Najbolj žalostno je, da se dan za dnem izgublja mladi delavci in moralno padajo kakor snopje na njivi. In kaj se nudi za pomoč tem revežem? Žoga, pa še nekaj pijače, če bo več golov. Rodijo se tu in tam lepi načrti, ali kdo jih naj izvede? Kdo pa je kriv tega? En del gotovo starši, ki se ne brigajo za fanta, v kakki družbi je, ali pa se zadovoljijo, če je v družbi kakšne »šolanec« osebe, pa naj bo kar hoče za tem. Brezposelnost je velika rana, ko mlad človek

Kongres nemške krščanske strokovne zveze

V dneh od 18. do 21. septembra se je vršil v Düsseldorfu 13. kongres nemške strokovne zveze. Udeležilo se ga je 3000 zaupnikov delavskih strokovnih organizacij, bili pa so navzočni tudi delegatje nameščenske krščanske strokovne centrale. Kolikšno važnost polagajo v Nemčiji vsa javna oblastva na strokovno organizacijo, dokazuje tudi to, da so bile zastopane vse oblasti. Državno vlado je zastopal delovni minister.

Uvod kongresa so imele v rokah mladinske skupine strokovnih organizacij: v sprevedu je stopalo za zastavami **25.000 mladih članov!** Mlada bojna sila! Kongres je pokazal ostro nasprotje proti današnjemu vladajočemu diktatorskemu režimu, ko je poudaril, »da se na bajonete ne more opirati niti vlada« in »da sta se narod in vlada zelo odtujila« (kovinar Wieber).

Predsednik zveze Otte je poročal o delu in razvoju strokovne organizacije.

skoraj dihati od začudenja, je tako milo zadišalo po — parfumu...

Osrmočen pred samim sabo sem obstal, ogledujoč svojo okorno prikazen. Vraga, kaj sem vso civilizacijo prespal? Tudi nekaj kmetskih fantov je stopilo mimo. Svileni nogavice, čevljički z lak-kapicami. Moj Bog, jaz, še dokaj dober kmet Matevž Polak, pa nosim nogavice, ki mi jih pleče in krpa skoraj 70 let stara mati! Skoraj z jezno mislijo sem se spomnil matere in sklenil, da mi ne bo več pletla nogavic. Svilene si bom kupoval! In pri tovarnarju lične šolničke z lakastimi kapicami...

V.

Vendar si nisem mogel kaj, da ne bi pogledal na kulturno prireditve. Ko sem odprl vrata gostilne, je puhnil vame plamen rdečih obrazov. Krčmar mi je z zadovoljnimi lici pojasnil, da je šlo že pet polovnjakov mošta in poldrugi hekt starine. Pojedli pa da so vse. Najbolj čudno pa se mi je zdelo, da nisem videl med udeleženci nobene kmetske rute, temveč same »nobel« ljudi z bujno šarenimi kravatami in — kar se ženstva tiče — s krasnimi toaletami. »Vinska trgatve« je v polni meri uspevala. Blizala se je že polnoč, ko je naša veselost rastla kakor solnce sredi dneva. Pa dve harmoniki, kaj mislite! Pa koriandoli in konfeti! Itd.!

ne ve, kam bi se dejal, in išče sreče brez konca in kraja.

Glavni krivec je pa kapitalistično usmerjena družba.

Za pomoč brezposelnim nima denarja, za dober tisk in koristne organizacije podpirati tudi ne, ima ga pa za razne meščanske norije, kamor mladino izva-bi, da jo tako naredi slepo za svoje potrebe. Kapitalist se zaveda, da dokler ostane delavec neveden, toliko časa bo pil njegovo kri. Delavstvo mora odkloniti te vrste dobrotne in se popolnoma na lastne noge postaviti. Organizacijo s svojimi žrtvami postaviti in se ne prodajati za judežve groše, da bomo svobodna armada tistih prostovoljcev, ki so pripravljani trpeti za blagor in vstajenje delovnega ljudstva.

Praktično bi se mi zdelo, da bi se vse mladinske organizacije združile saj za rudarsko stroko v svoje okrožje, recimo mogoče zaenkrat Zagorje, Trbovlje, Hrastnik in Huda jama. Takšen okrožni odbor naj bi z nasveti pomagal tam, kjer nastopijo težkoče in bi bil posredovalec med društvi in centralo.

Pa tudi o škodljivosti alkoholizma našemu pokretu bi se moglo večkrat predočiti. Zdi se mi, da so mnenja o tem važnem problemu preveč deljena, ali pa da smo le hlapi alkohola.

Poudaril je, da mora krščanska strokovna organizacija odklanjati divjo in neodgovorno agitacijo in da zahteva vse izravnujočo pravičnost in razdelitev žrtev med vse sloje in po socialnih načelih. Strankarsko-politična nevtralnost zahteva svobodo in neodvisnost napram vsem strankam. Krščanska načela pa ločijo krščansko delavstvo od vseh struj, ki so nasprotne krščanstvu.

Drugi referent je podal stališče organizacije do raznih vprašanj. Naloga v bližnji bodočnosti je, kako izpeljati socialno državo, v kateri vlada ljudstvo. Ljudska obnova more priti le iz širokih ljudskih plasti. Krščanske strokovne organizacije hočejo gojiti pravo, čisto ljudsko hotenje. Organizacija bo še nadalje pomagala ustvarjati ljudsko skupnost.

Glasilo tekstilcev piše, da je bil Stegerwaldov govor burno pozdravljen. Ta dolgoletni strokovni tajnik in organizator je izjavil, da Papenove metode ne

VI.

Ali čudo prečudno pri vsej stvari je bilo to, da niti za trenutek nisem pomislil na tisti dogodek, ko je prišla svinjska dekla Dragica k nam po sukanec in šivanko in gumbe. Ali ona druga po milo, da se bo umila. Spomnil sem se pesmi: »Kdo bi zmerom tužen bil«, pa sem jo v mislih prikrojil po naše: »Kaj bi zmerom kriza bla, to ne more biti!« (Pomagati bližnjemu, ljubiti ga in sploh prirejati zanj veselice, da bo kolektivna pomoč, ne pa miloščina posameznikova, to bodi tudi v bodoče najvišja smernica delu in gibanju »Društva, ki...«) In kri-ze ne bo.

Sploh pa — saj sem mislil morebiti vse kaj drugega povedati — ampak, saj veste, v današnji »križi« tudi »vinske trgatve« rodijo, kar pač morejo. Edino to je še omembe vredno, da smo se ob treh zjutraj držali v krogu z ženskami okrog vratov ter si prepevali tisto prelepo »Mi se 'mamo radi«, ob štirih pa znamenito Jenkovo »Naj čuje zemlja in nebo«, iz katere je zlasti donel gospoda Tačarja tenor: ...da srcu zvesto kakor zdaj, ostalo bode vekomaj.

NAROČI BESEDO

bodo mogle dolgo vladati nad nemškim ljudstvom in da ni čas za vlado gospodskih klubov. Če bi bil Papen res politik, bi po neuspehih odšel.

Nadaljna referenta, Baltrutsch in Brauer sta postavila socialno politične zahteve organizacije. Izvajanja drugega so tvorila višek kongresa. Iz načelnega stališča sta oba referenta podala uničujočo kritiko gospodarskih prizadevanj nemške vlade gosposkega kluba.

Kongres je napravil važne sklepe in odposlal vladi gospodarsko-politično resolucijo, v kateri je odklonil vladino zasilno uredbo, stremljenja in nasvete »zelene fronte«, zahteval vpostavitve pravega ustavnega razmerja in izboljšanja davčne zakonodaje v prid delavstvu.

Ob zaključku kongresa je poudaril Otte, da krščanski delavci **nočejo biti raztrgani proletarci** in podložniki, ki ne nosijo nobene odgovornosti, ampak **polnovredni državljani**. Parola organizacije mora biti: **Največja delavnost in sveti boj za ljudske in delavske pravice!**

Nemško časopisje je o kongresu mnogo pisalo. Desničarji so opazili afront proti vladi in »marksistično« razpoloženje in sam negativizem. Socialistični »Vorwärts« pa je zapisal, da je kongres pokazal, da ni več praktične razlike med krščanskimi in »svobodnimi« (socialističnimi!) strokovnimi organizacijami in da se ustvarja enotnost strokovnega gibanja. Glasilo krščanske tekstilne strokovne organizacije k temu ugotavlja, da je to iluzija in da so referentje pokazali razlike. Načelna razlika med obema smerema strokovnih gibanj bo ostala v ključu sodelovanju na meznem in socialno-političnem polju, dokler bo socialistično gibanje temeljilo na ateizmu in materializmu. Glasilo krščanskih nameščencev opozarja prav na isto v kongresnem poročilu.

Listi krščanskih strokovnih organizacij pišejo, da pomeni kongres za organizacijo velik napredek in uspeh. Pokazal je močno enotnost in pot v bodočnost.

-ant.

Proletarska kultura

»BESEDA.«

Izšla je oktobrska številka »Besede« o sodobnih vprašanjih. »Beseda« je izborna revija. S svojimi izvrstnimi članki vzbuja pozornost in priznanje. Vsebinska 10. številke je tale: France Terseglav: **Župančičev pojem slovenstva**. V silah lepem, a vendar polemičnem članku z vseh strani raziskuje, kako je bilo mogoče, da je pesnik Oton Župančič napisal v »Ljubljanskem Zvonu« članek, s katerim pobija odločno slovensko stališče zlasti mladine. Terseglav smatra, da se je Župančič v tem pogledu najmanj močno zaletel in predlaga, naj se zadeva enostavno pozabi. — D. D. priobčuje lep izvleček iz knjige Francoza Jeana Blocha **Zaupanje v mladino** o popolni nemoči in nesposobnosti sedanje voditeljske generacije, ker so ti ljudje le slabi vojaki iz svetovne vojne. Roti mladino, naj se ne vda miselnosti te stare generacije, ki je kriva vsega današnjega zla na svetu. Konča s pozivom, naj tudi pri nas kot drugod že enkrat nastopi »sva dozorela in nedotaknjena mlada generacija, ki naj začne svoje delo brez sovražstva pa tudi brez usmiljenja«. — Sle-di konec članka »Kapitalizem v Jugoslaviji leta 1931« od Fr. Šmona. Koristi od vsega našega gospodarstva imajo maloštevilni domači, največ pa tuji kapitalisti, dočim se delavec in kmet pogrezata v vedno večjo revščino. — Članke zaključuje kot feljton »Pravljica« od Co., ki s primerno satirično ostrino obdelava slovenske žurnaliste, ki grme proti Rusiji. — Razgled ima beležke: »O skupni fronti«, »Bodočnost kapitalizma«, »Delavske plače« in »Katoliški shod v Essen«. — »Besedo« priporočamo vsem. Naroči naj jo vsak naš tovariš in prijatelj, če jo le more.

KREKOVA KNJIZNICA

bo izdala svojo letošnjo tretjo knjigo točno 1. decembra. Bo to najboljše in

**LEGAT
KAVA**

Specerija, delikatese, zajutrkovalnica Ljubljana, M. c. 28.

dnevno sveža iz lastne novodobne pražarne.

tudi ena najlepših knjig, kar jih je dosedaj izšlo v njeni založbi. — Knjižni načrt za prihodnje leto je dokončno določen in bo razposlan z zadnjo letošnjo knjigo. — Mnogo naročnikov dolguje še naročnino za več mesecev; naj jo kmalu pošljejo, saj je vendar tako neznatna.

Delavski koledarček

za leto 1933 bo izšel najkasneje prve dni novembra.

Izdala ga bo kot doslej »Delavska založba«.

Opozarjamo vse tovariše in prijatelje, da ne kupujejo drugih koledarjev.

Za delavca, za krščanskega socialista je samo »DELAVSKE KOLEDARČEK«!

Počitniški domovi v Avstriji

V letu 1930 so dale razne bolniške blagajne, zavodi, občine in uradi sledeče prispevke in tudi za gotovo število oskrbovancev kakor sledi:

Delavska bolniška zavarovalna blagajna na Dunaju za 5802 vajencev s 159.163 oskrbnimi dnevi v znesku šilingov 431.778.50. Bolniška blagajna avstrijskih zveznih železnic za 58 oskrbovancev 4526.10 šil. Vseh 17 dunajskih bolniških blagajn je dalo za 6940 oskrbovancev s 184.924 oskrbovalnih dni šilingov 502.872.90. Spodnjeavstrijske bolniške blagajne za 453 oskrbovancev za 11.869 oskrbovalnimi dnevi 35.577.80 šilingov. Zgornjeavstrijske bolniške blagajne za 120 vajencev s 3325 oskrbnimi dnevi 9989 šilingov, solnograške bolniške blagajne za 13 vajencev s 364 oskrbnimi dnevi 1092 šilingov, štajerske bolniške blagajne za 228 vajencev s 6370 oskrbnimi dnevi 19.127.50 šilingov, koroška okrožna bolniška blagajna za 1 vajenca z 28 oskrbnimi dnevi 98 šilingov in burgenlandske bolniške blagajne za 151 vajencev s 4200 oskrbnimi dnevi 16.127.40 šilingov. Občine in oskrbovalni zavodi na Dunaju za 156 vajencev z 12.303 oskrbnimi dnevi 28.157.20 šilingov, štajerske za 26 vajencev s 711 oskrbnimi dnevi 1630.70 šilingov in solnograške za 22 vajencev s 710 oskrbnimi dnevi 2121.60 šilingov. Brezposelni uradi za mesto Dunaj in štajerska borza dela za 127 vajencev s 3477 oskrbnimi dnevi 6818.90 šilingov. Solnograška delavska zbornica za 37 vajencev s 1120 oskrbnimi dnevi 560 šilingov.

Nove knjige

Vir nedolžnega veselja. Namenjeno je to delce proslavi ob priliki prvega sv. obhajila. Pa tudi sicer kot čtivo bo nudilo veliko blažilnega veselja. Sveti Alojzij, ki ga proslavlja ta knjižica, in sveta Terezija Deteta Jezusa, ki nastopa v tej knjižici, oba ta mladinska prijatelja sta močna dovolj, mladino varovati sedanjih zablod. Starše in prijatelje mladine prosimo, da jo nabavljajo. Dobra knjiga je otroku zares najboljši prijatelj. Knjižica je lepo opremljena z dvema slikama na umetniškem papirju. Stane 7 Din. Naroča se pri Družbi sv. Petra Klaverja, Ljubljana, Metelkova 1.

Katoliška cerkev ni le od socializma zaražena (nalezena), temveč je ona tista, ki je človeštvu socializem zopet dala.

(Karl Vogelsang.)

KNJIGOVEZNICA

JUGOSLOVANSKE TISKARNE, prej K.T.D

LJUBLJANA

KOPITARJEVA UL. 6/II

Črtnica in tvornica poslovnih knjig - Stalna velika zaloga vsakovrstnih saldakonti, štrac, journalov i. dr. lastnega izdelka

Za Jugoslovansko tiskarno K. Čeč. Izdaja za konzorcij »Delavske Pravice« in ureja: Peter Lombardo.

Najboljša krema
4 Din skatlija.

Za jesen

Močne vezaljke
Din 1.- par.

25.-

Vrsta 7042
Tople copate iz volnene klobučevine z močnim podplatom in toplimi vložki obvarujejo Vaše otroke prehlada.

35.-

Vrsta 2851-05
Čevlji iz laka ali rujavega boksa za naše najmlajše odjemalce. Vel. 19-26 Din 35.-, vel. 27-34 Din 49.-, vel. 35-38 Din 69.-

35.-

Vel. 19-26 Vrsta 3661-00
Otročičkom za jesen visok čevlček iz boksa s podplatom iz krupona.

39.-

Vrsta 3222-00
Evo čevljev za otroke, ki trgajo vse, kar jim pride na noge. Vel. 27-34 Din 39.-, vel. 35-38 Din 59.-

39.-

Vrsta 3162-00
Nepremočljivi čevlji iz masnega usnja z nerazstrgljivim gumijastim podplatom. Vel. 27-34 Din 39.-, vel. 35-38 Din 59.-

49.-

Vrsta 2842-05
Čevlji iz finega laka. Isti iz rujavega ali črnega boksa za isto ceno. Podplat iz najboljšega krupona. Velikost 27-34 Din 49.-, vel. 35-38 Din 69.-

69.-

Vrsta 5662-00
Otroški čevlji iz finega boksa s podplatom iz krupona. Vel. 27-34 Din 69.-, vel. 35-38 Din 89.-

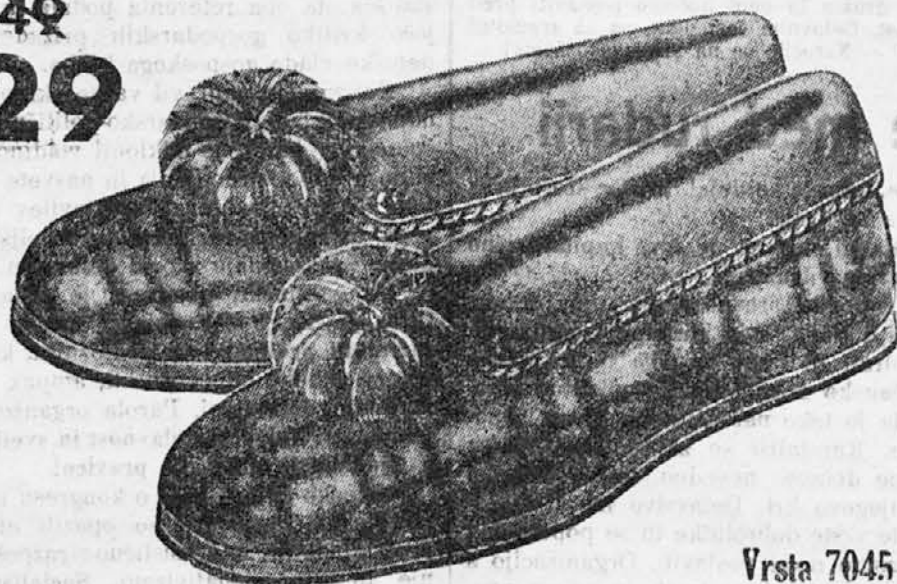

59.-

Vrsta 9891-60
Nepremočljivi gumijasti škornji za naše male generale. Vel. 19-26 Din 59.-, velikost 27-34 Din 79.-, vel. 35-38 Din 99.-

49
29

Vrsta 7045

Copate, v katerih morete delati v kuhinji in oditi na hladen hodnik. Topla volnena tkanina in dober podplat s toplim vložkom ne dopuščata, da se prehladite. Otroške Din 25.-, ženske Din 29.-

59.-

Vrsta 1845-03

Udoben čevlček iz baržuna za urad in trgovino. Isti iz satena za isto ceno.

69.-

Vrsta 1845-52

Zelo elegantni in lahki čevlji iz najboljšega baržuna, kombinirani z lakom. Nadomestili Vam bodo čevlje iz semiša, zadovoljili pa tudi najfinejši okus.

99.-

Vrsta 1845-05

Soliden in lahek čevlji iz najfinejšega laka. Najbolj prikladen za svečane prilike.

99.-

Vrsta 1645-05

Okusen in lahek čevlji iz finega rujavega ali črnega telečjega boksa. Prikladen za praznik in nedeljo.

69.-

Vrsta 3945-03

Udoben čevlji iz črnega ali rujavega boksa z gumijastim podplatom. Trpežen za vsak štrpac. Za dnevno uporabo nenadomestljiv.

69.-

Vrsta 3925-03

Za gospodinje, ki rabijo močno obutev. Iz boksa z nepremočljivim gumijastim podplatom.

89.-

Vrsta 2945-11

Soliden čevlji iz rujavega ali črnega boksa za dnevno uporabo. Prikladen za sportni kostim. Isti iz laka Din 99.-

99.-

Vrsta 9815-05

Zelo okusen salonski čevlji iz najboljšega laka z visoko peto.

39.-

Vrsta 7047

Po dnevnem naporu počutili se boste najbolje v teh copatah iz voln. tkanine.

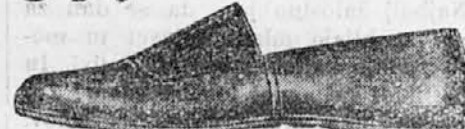
49.-

Vrsta 9817-61

Lahke galoše iz najboljšega gumija obvarujejo Vam čevlji, ohranijo nogo suho in toplo tudi v največjem dežju. Ženske galoše za isto ceno.

39.-

Vrsta 248

Lahek čevlji za telovadbo iz močnega črnega boksa. Ženski Din 35.-, otroški Din 29.-

69.-

Vrsta 2927-15

Lahek čevlji, v katerem se udobno hodi, iz dobrega črnega ali rujavega boksa.

89.-

Vrsta 1937-22

Trpežen čevlji iz črnega ali rujavega boksa z nepremočljivim gumijastim podplatom. Primeren za vsakega, ki predvsem zahteva trpežnost čevljev.

99.-

Vrsta 3967-22

Čevlji iz dobrega črnega boksa z nepremočljivim gumijastim podplatom. Za delovnega človeka za praznik in nedeljo.

79.-

Vrsta 0167-00

Čizme iz masnega usnja z močnim vulkaniziranim gumijastim podplatom. Primerne za delo na polju, stavbah, cestah in za vsak drug štrpac.

Danes smo v stanju obuti celo družino za toliko denarja, kolikor je lansko leto stal 1 par čevljev. Pridite v naše prodajalne. - Prepričajte se.

Moške nogavice:

Močne za štrpac Din 5.-
debele volnene " 7.-
fine flor " 10.-
Najfinejši flor " 15.-

Zenske nogavice:

Močne za štrpac Din 8.-
fine flor " 19.-
iz čiste svile " 25.-
iz Bemberg svile " 35.-

Otroške nogavice:

fine iz sukanca: vel. 2-4 Din 8.-, vel. 5-8 Din 10.-, vel. 9-11 Din 12.-

Naš oddelek za nego nog Vas bo osvobodil neprijetnih žuljev.

Bata